

AANGETEKENDE

College van burgemeester en wethouders
van de Gemeente Raalte
Postbus 140
8100 AC Raalte

Per aangetekende e-mail vooruit: info@raalte.nl

Datum: 16 september 2025
Onze ref.: [redacted] / Gemeente Raalte * 250723 [redacted]
Uw ref.: 334206
Behandelaar: [redacted]
Direct tel. nr.: [redacted]
Tel. secretaresse: + [redacted]
E-mailadres: [redacted]@benthemgratama.nl

Betreft:

Zienwijze van [redacted] woonachtig te [redacted] naar aanleiding van het ontwerp-projectbesluit Hondemotsweg-Stobbenbroekerweg op 3 locaties, Raalte.

Geacht College,

Als gemachtigde van [redacted] woonachtig te [redacted] (hierna: [redacted]) breng ik bij deze een zienswijze in naar aanleiding van het ontwerp-projectbesluit Hondemotsweg-Stobbenbroekerweg op 3 locaties, Raalte (hierna: ontwerp-projectbesluit) d.d. 8 augustus 2025, zoals dat blijkt uit uw kennisgeving ter inzage ligt vanaf 8 augustus 2025 tot en met 19 september 2025 (**bijlage 1**). U ontvangt deze zienswijze digitaal en per aangetekende post binnen de door u gestelde termijn.

Feiten

Op 21 december 2023 is een omgevingsvergunning aangevraagd voor de realisatie van een zonnepark aan de Hondemotsweg en Stobbenbroekerweg. Het zonnepark bestaat uit drie verschillende planlocaties (zie afbeelding 1 op de volgende pagina).

Benthem Gratama Advocaten B.V. heeft de beroepsaansprakelijkheid van haar advocaten verzekerd. Onze aansprakelijkheid wordt beperkt tot het bedrag dat in voorkomende gevallen onder deze verzekering voor uitbetaling in aanmerking komt. Alle opdrachten worden aanvaard en uitgevoerd overeenkomstig de Algemene Voorwaarden van Benthem Gratama Advocaten B.V. Deze Algemene Voorwaarden zijn tevens afgedrukt op de achterzijde van dit briefpapier.

Afbeelding 1: de drie verschillende planlocaties (bron: Raadsvoorstel Gemeente Raalte)

_____ is woonachtig aan de _____ kadastraal bekend als gemeente Raalte,

De belangen van _____ zijn voornamelijk gelegen in de plannen omtrent planlocatie 2. Dit betreft een locatie dichtbij zijn woning. Het perceel waar _____
_____ Tevens heeft _____ percelen 1677, 2543, 3211 en 3375. Ook daarom is het voor _____ belangrijk dat zijn belangen meegenomen worden in uw ontwerp planlocatie. Er zijn namelijk plannen om een zonnepark te realiseren op voorgenoemde planlocatie.

Zienswijze

_____ nam kennis van het ontwerp-projectbesluit. Het ontwerp betreft drie verschillende locaties. Voor _____ geldt dat de ontwikkelingen in de tweede planlocatie (**afbeelding 1**) effect hebben op zijn persoonlijke leefomgeving. Middels deze zienswijze wenst hij aan te geven welke belangen voor hem spelen en met welke belangen u bij de verdere planvorming en de uitwerking ervan rekening dient te houden.

Landschappelijke inpassing

Uit het ontwerp- projectbesluit blijkt dat de landschappelijke inpassing (de ruimtelijke inpassing) baseert op het advies van Het Oversticht d.d. 8 april 2025. _____ kan zich met dit advies niet verenigen. _____ meent dat zonnepanelen op locatie 2 niet passend zijn, hij meent ook dat dit het standpunt is/ was van Het Oversticht.

In het advies d.d. 17 maart 2021 (**bijlage 2**) geeft Het Oversticht een negatief advies. Het Oversticht geeft aan dat er in het plangebied sprake is van een zekere mate van gevoeligheid. Het plangebied is, zoals ook blijkt uit het advies van Het Oversticht, dicht bij de recreatieve route gelegen. Het plangebied bevindt zich immers in een landelijk gedeelte van Raalte. Ook betrof het oorspronkelijke zoekgebied een ander gebied dan nu gerealiseerd zal worden. Het nieuwe plangebied is gewijzigd naar een gebied

Ook is er door Het Oversticht op 15 mei 2024 (**bijlage 3**) een negatief advies afgegeven voor het plan van het realiseren van drie gebieden voor zonneparken. merkt daarbij op dat het landschap zicht niet leent voor een dergelijk project op deze schaal. Er wordt immers bijna 20 hectare gebruikt voor de realisatie van de zonneparken. Voor is het van belang dat meegenomen wordt dat het open landschap zoals dat nu is, door de komst van drie zonneparken relatief dicht bij elkaar, zal veranderen.

In het advies d.d. 8 april 2025 blijkt het plangebied, door aanpassingen, nu ineens wel geschikt. Hierin wordt geschreven dat, met de aanpassingen die gemaakt zijn in het plan, het gebied wel passend is voor een zonnepark. verbaast zich hierover aangezien de omgeving niet is veranderd en het plangebied zich bevindt, dicht bij een recreatieve route en zich aan het spoor bevindt. Tevens is het zonnepark zeer dicht gelegen meent derhalve dat het laatste advies van Het Oversticht niet de grondslag kan zijn voor het projectbesluit.

meent dat u een derde partij in de gelegenheid dient te stellen de vraag te beantwoorden of het plan inpasbaar is. overweegt zelf een tegenonderzoek uit te laten voeren. Indien hij hiertoe overgaat zal hij u zo spoedig mogelijk een afschrift toezenden.

Op basis van vorenstaande is van mening dat het zonnepark niet in de omgeving past. In het projectbesluit wordt ook geen juiste onderbouwing gegeven. U kunt het besluit gelet hierop niet vaststellen.

Waarde van de woning

Daarnaast is zijn belang gelegen in de waarde van zijn woning. wil in deze zienswijze onder andere benadrukken dat plangebied 2 de percelen betreffen. Hierdoor vreest voor een daling van zijn woningwaarde. Het zonnepark is immers

Het is voor belangrijk dat dit belang meegenomen wordt in de verdere planvorming.

Privacy

maakt zich zorgen om de plaatsing van de camera's en daarbij ook het zicht van de camera's. Volgens het plan worden er drie camera's geplaatst op plangebied 2. Het perceel van is maakt zich zorgen om zijn privacy. Door de plaatsing van camera's vreest dat de camera's zicht bieden op zijn perceel waaronder zijn woning en de

schuren die op zijn perceel gelegen zijn. Ook vreest [REDACTED] door de camera's dat zijn privacy met betrekking tot [REDACTED] wordt geschaad.

[REDACTED]

[REDACTED] de volgende percelen:

- Gemeente Raalte, sectie M, perceel 1677 (hierna: perceel 1677);
- Gemeente Raalte, sectie M, perceel 2543 (hierna: perceel 2543);
- Gemeente Raalte, sectie M, perceel 3211 (hierna: perceel 3211); en
- Gemeente Raalte, sectie M, perceel 3375 (hierna: perceel 3375).

Plangebied 2 is gelegen op perceel 3211 en perceel 3375. Dit tast [REDACTED] aan. Zoals in het advies van Het Oversticht d.d. 8 april 2025 te lezen is, is het de bedoeling om hekken te plaatsen rondom het zonnepark. Dit beperkt [REDACTED] op de percelen. [REDACTED] heeft dus belang bij [REDACTED]

De zonnepanelen

[REDACTED] heeft daarnaast belang bij het ongestoord blijven wonen op het perceel waar hij op dit moment woonachtig is. De zonnepanelen die volgens het plan geplaatst gaan worden, zijn nog niet eerder in vergelijkbare schaal Nederland en langs een spoorlijn toegepast. De constructie van zonnepanelen zal van oost naar west (met de draaiing van de zon) meebewegen. Het is voor [REDACTED] onduidelijk wat voor effect dit zal hebben. [REDACTED] vreest voor vervelende lichtreflecties door de weerkaatsing. Ook baat het [REDACTED] zorgen met betrekking tot het geluid dat de roterende zonnepanelen hebben. Ook is het plangebied gelegen aan de spoorlijn. [REDACTED] maakt zich zorgen over de weerkaatsing van het geluid over het zonnepark naar zijn woning en vraagt zich sterk af of dit geluid niet juist versterkt wordt dan wel rare geluidseffecten met zich meebrengt.

Er is geen rapport met betrekking tot deze geluiden overgelegd. [REDACTED] heeft er echter wel belang bij dat hij ongestoord in zijn woning kan blijven wonen. Dit kan niet wanneer er sprake is van geluidsoverlast veroorzaakt door de zonnepanelen.

Provinciaal beleid

In het provinciaal beleid is opgenomen dat het realiseren van zonneparken met een oppervlakte boven twee hectare enkel toegestaan is wanneer voor 13 oktober 2023 een positief principebesluit genomen is, zie hiervoor paragraaf 4.11.1 van Omgevingsverordening Overijssel. Boven de twee hectare kan men alleen nog zonneparken realiseren wanneer er een positief principebesluit genomen is.

Provincie Overijssel heeft striktere regels opgenomen met betrekking tot de realisatie van zonneparken, omdat nieuwe zonneparken in de 'Groene Omgeving' niet langer nodig zijn voor de verduurzaming van de energievoorziening. Daarnaast zou het ongewenst zijn "vanuit het oogpunt van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik" (**bijlage 4**). Des te opmerkelijker vindt [REDACTED] dat Gemeente

Raalte in mei 2023 een positief principebesluit heeft genomen voor de realisatie van dit project en tevens heeft besloten om de, op 21 december 2023, aangevraagde omgevingsvergunning te verlenen.

Daarnaast zouden de netbeheerders kritischer zijn over de realisatie van zonneparken op afstand van steden en bedrijfslocaties. Duurzame energie zou zoveel mogelijk opgewekt moeten worden op locaties waar veel vraag is naar elektriciteit. Dit betreft dus niet het landelijk gebied. Ook zouden er meer daken gebruikt moeten worden voor zonnepanelen en zou er meer ingezet moeten worden op de productie van windenergie (**bijlage 5**). [redacted] vindt het ongewenst dat er, ondanks een gewijzigd provinciaal beleid, toch een omgevingsvergunning is verleend voor de realisatie van zonneparken in het landelijk gebied op agrarische landbouwgronden.

Conclusie

[redacted] realiseert zich dat de Gemeente Raalte voor een belangrijk verduurzamingsvraagstuk staat en daar uitwerking aangeeft door middel van zonneparken. [redacted] wenst wel dat zijn belangen worden meegenomen in verdere besluitvorming met betrekking tot de realisering van de plannen.

Hooga [redacted]
[redacted]

Bijlage(n):

- Bijlage 1: Kennisgeving ontwerp-projectbesluit
- Bijlage 2: Advies Het Oversticht d.d. 17 maart 2021
- Bijlage 3: Advies Het Oversticht d.d. 15 mei 2024
- Bijlage 4: Kennisgeving Provincie Overijssel, Voorbereidingsbesluit Zonneparken
- Bijlage 5: Voorgenomen ruimtelijk beleid zonne-energie gepubliceerd op overijssel.nl

Bentheim Gratama
advocaten

BIJLAGE 1

ontwerp-projectbesluit Hondemotsweg-Stobbenbroekerweg op 3 locaties, Raalte

Burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte maken bekend, dat zij voornemens zijn een projectbesluit, als bedoeld in artikel 3.10 van de Wabo, te nemen voor het realiseren van een zonnepark met bijbehorende voorzieningen met een instandhoudingstermijn van 25 jaren.

Het ontwerp-projectbesluit biedt een planologische regeling voor het realiseren van een zonnepark met bijbehorende voorzieningen met een instandhoudingstermijn van 25 jaren op gronden die uitsluitend bestemd zijn voor de uitoefening van een agrarisch bedrijf aan de Hondemotsweg-Stobbenbroekerweg in Raalte. Op basis van het vigerende bestemmingsplan "Buitengebied Raalte, inclusief correctieve herziening en 2e correctieve herziening en Buitengebied Raalte, Verzamelplan 2020" en "Paraplubestemmingsplan Parkeren" is dit thans niet mogelijk.

Overeenkomstig artikel 3.11 van de Wabo, juncto afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht ligt het ontwerp-projectbesluit met de bijbehorende stukken vanaf 8 augustus 2025 gedurende 6 weken ter inzage.

Tijdens de termijn van ter inzage legging is het voor een ieder mogelijk zienswijzen in te dienen tegen de ontwerpbesluiten; bij voorkeur schriftelijk. Schriftelijke reacties kunnen worden gericht aan het college van burgemeester en wethouders, Postbus 140, 8100 AC Raalte.

Benthem Gratama
advocaten

BIJLAGE 2

Gemeente Raalte

t.a.v. [REDACTED]

Postbus 140

8100 AC Raalte

Zwolle, 17 maart 2021

Kenmerk: 026.21/mve

Betreft: ruimtelijk advies zonnepark omgeving Hondemotsweg en Stobbenbroekerweg

Inlichtingen bij: [REDACTED]

Geachte [REDACTED]

In het kader van de aanvraag omgeving Hondemotsweg en erf Stobbenbroekerweg heeft u gevraagd een onafhankelijk ruimtelijk advies te geven. In het gebied aan de noordwestzijde van Raalte zijn verschillende initiatieven voor zonnevelden.

U vraagt ons te beoordelen of de locaties passend zijn in het landschap, waar mogelijk een positieve bijdrage kunnen leveren aan het landschap. In aanvulling hierop welke ruimtelijke randvoorwaarden aan de locaties gesteld moeten worden. Deze voorwaarden zijn ingrediënten in de balans die wordt gevraagd vanuit het beleid Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO). De schaal van de ingreep op de locaties vraagt naast een basisinpassing om een extra investering in kwaliteit.

De landschappen rond Raalte hebben allemaal een mate van gevoeligheid. Nieuwe ontwikkelingen in een waardevol landschap vragen om een integrale aanpak. De opgaven voor energie, biodiversiteit, landschap, economie en een gezonde leefomgeving komen hierin samen. Deze opgaven kun je niet los van elkaar zien. Zij moeten in balans worden ontworpen. De twee oostelijke zoeklocaties zijn onlosmakelijk verbonden met de uitloop, de dorpsrand van Raalte. Wij beoordelen de locaties dan ook in relatie tot Raalte, de opgaven die daar spelen. Een transformatie biedt ook kansen om de kwaliteiten van een dorpsrand of landschap te bevorderen in aansluiting op de historische kenmerken, of misschien juist wel op een nieuwe, passende wijze. Het gesprek over die meerwaarde moet breed worden gevoerd. Pas dan kan voor bewoners in de gemene deler een positief gevoel ontstaan over deze transformatie, die ruimtelijk zichtbaar zal zijn.

[REDACTED]
[REDACTED]
038 - 4213257

[REDACTED]@hetoversticht.nl

www.hetoversticht.nl

KvK 40059486

BTW NL0026.45.440.B01

IBAN [REDACTED]

Voor deze ontwikkeling geldt naast de KGO het vastgestelde beleid van de 'de zonneladder'. Hierin wordt gesteld dat binnen de doelstellingen van duurzaamheid parallel aan de verkenningen op agrarische grond, de mogelijkheden van zon op de daken optimaal moet worden benut. Ook stelt dit beleid dat kwalitatief goede landbouwgronden moeten worden ontzien. Hierop gaan wij in dit advies niet verder in, maar wij vinden het belangrijk om dit te noemen in relatie tot dit ruimtelijke advies. Deze verkenning moet altijd parallel plaatsvinden. Mogelijk bieden aangrenzende, meer bebouwde en stedelijke locaties, opties om in gezamenlijkheid deze voorgestelde ontwikkeling op te pakken zodat de schaal van het park in het veld verkleind kan worden.

Conclusie advies

De initiatieven met zonnevelden aan de noordwestzijde van Raalte sluiten aan bij uw ambities op het vlak van duurzaamheid waarin u ruimte geeft aan voorstellen 'van onderop'. Daarbij is het steeds de vraag of elke locatie zich leent voor een invulling met zon. Dit is afhankelijk van de locatie op zichzelf met een mogelijkheid van meervoudig ruimtegebruik, de locatie in relatie tot de directe omgeving met hierin de mogelijkheid van het koppelen van kansen of een aansluiting bij andere activiteiten. De schaal is passend wanneer deze ruimtelijk gezien in balans wordt gebracht met de bestaande of aan te passen omgeving. Energie moet 'onderdeel zijn van' en niet bepalend zijn in een landschap.

(4) Erf

De initiatieven die nu worden voorgelegd zijn hierin verschillend. De locatie (4) aan de zuidoostzijde van de Hondemotsweg leent zich landschappelijk gezien het beste voor transformatie met een combinatie van bestaande en nieuwe functies. Deze locatie sluit aan bij bestaande bedrijvigheid en infra aan de westzijde van Raalte. Een voorwaarde bij deze ontwikkeling is een integraal ontwerp waarin de bestaande woonbebouwing met nieuwe functies in balans wordt opgenomen in een landschappelijke groenkader. Hierin is energie 'te gast' en niet bepalend voor het landschap. Kleinschalige opwek met hierbij een mix van wonen, werken, routing, natuurnetwerk (nat en droog). **(2) Zandweg/spoor** **(3) Achter** Locaties 2 en 3 zijn landschappelijk van hogere waarde. Locatie 2 is vanuit de waarden niet geschikt voor een zonneveld (relatie landgoed, recreatieve routenetwerk, NNN). Locatie 3 is in iets mindere mate gevoelig. Met name het perceel wat extensief, natuurlijk, is ingericht is hier van waarde. Voor deze locatie zou een verkenning kunnen worden gedaan waarbij integraal wordt ontworpen aan nieuwe functies waaronder zon op een kleine schaal zoals bij locatie 4. Aan de noordwestzijde moet voldoende groene buffering zijn voor een landschappelijke overgang naar het landgoed.

Een verkenning voor transformatie van deze locatie staat ook in relatie tot de ontwikkelingen die mogelijk gaan spelen in de omgeving van locatie 4. **(1)**

De erflocatie (1) aan de Stobbenbroekerweg is landschappelijk gevoelig vanwege de solitaire ligging in het agrarische gebied. Zon op agrarische grond is alleen wenselijk wanneer er een integrale meerwaarde ontstaat voor het landschap. Het opgeschaalde landschap zou aan kwaliteit kunnen winnen door herstel van de oorspronkelijke kleinschaligheid, waarmee ook de biodiversiteit voor de langere termijn zal toenemen. Ook moet het bedrijfsmatig een meerwaarde opleveren. Dit vraagt een integraal ontwerp waarin niet de opbrengst van de panelen leidend is, maar de kwaliteitswinst voor het landschap.

Onderbouwing advies

Beleid

Omgevingsvisie, Horizon gemeente Raalte 2040

Hierin staat beschreven dat verduurzaming als een belangrijke opgave wordt gezien. Er liggen grote kansen in het stedelijk gebied, maar ook in het landelijk gebied moeten hiervoor mogelijkheden worden gezocht. De urgentie en noodzaak is groot, maar de impact ook. De energietransitie zal het landschap veranderen: energie vraagt ruimte.

Het is belangrijk om in te zetten op een mix aan energiebronnen om tot een goede balans te komen die past bij de gemeente en het landschap. Draagvlak is belangrijk, de energie en innovatiekracht van de samenleving moet worden ingezet. Niet alleen door het betrekken van inwoners en partijen bij de start van een project, maar ook door de lusten en lasten in de gemeente eerlijk te verdelen en door de energieopgave te koppelen aan andere uitdagingen in de gemeente en de kennis en het vakmanschap van onze ondernemers. Denk hierbij aan het onderbrengen van een deel van de opbrengsten van wind- of zonne-energie in een leefbaarheidsfonds voor de dorpen of te investeren in landschappelijke kwaliteit.

LOP Salland

In het landschapsontwikkelingsplan zijn de locaties ondergebracht in het zandlandschap. De zuidwestelijke erflocatie in het weteringenlandschap en de andere locaties in de dekzandvlakte en dekzandlaagte. In de dekzandlaagte ligt de insteek op het versterken van het landschappelijk raamwerk en het natte karakter. In de dekzandvlakte op de versterking van het landschappelijk raamwerk. In de landschappen zijn de lanen belangrijke dragers.

De erflocatie ligt op een kleine verhoging in het landschap. Het landschap is van oorsprong niet geheel open zoals elders in het weteringenlandschap. In de kaartuitsnede van rond 1900 is dit waarneembaar. Waarbij het noordwestelijke deel wordt beïnvloed door de sfeer van het landgoed (lanen en bosschages).

Afbeelding: uitsnede van rond 1900, locaties/gebieden ter verkenning voor zon. Westelijk buitenplaats De Velner.

Initiatieven zonnepark omgeving Hondemotsweg en Stobbenbroekerweg Raalte

Locatie 1: erf Stobbenbroekerweg

Locatie 2: Hondemotsweg, zandweg nabij landgoed

Locatie 3: Hondemotsweg noordwest en Locatie 4: Hondemotsweg zuidoost

Beschrijving kenmerken locaties

De locaties zoals voorgesteld zijn verschillend van karakter. Op zichzelf en ook in relatie tot de omgeving. In bijlage 1 worden de locaties verbeeld.

Locatie 1: erf Stobbenbroekerweg

De erflocatie ligt in het landschap van de weteringen. Het erf ligt in de huidige situatie vrij open in het landschap. De rij met beuken aan de Stobbenbroekerweg is als lijn bepalend in het open landschap. Deze laan zal in de toekomst nog meer bepalend worden. Oorspronkelijk was het landschap op deze locatie meer besloten. Dit is op oude kaartbeelden goed te zien. Singels, bomenrijen en boomgaarden geven het landschap coulissen. Zie bijlage 3 en de afbeelding uitsnede rond 1900 hiernaast bijgevoegd.

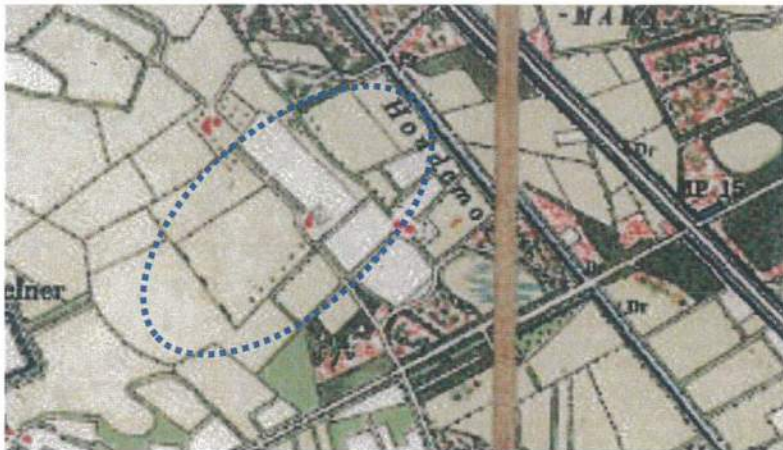
Het landschap is in vergelijking met de twee locaties noordwestelijk aan de Hondmotsweg van minder hoge waarde omdat er voor de landbouw opschaling heeft plaatsgevonden en het gebruik van het huidige landschap meer eenzijdig landbouwkundig is. Veel houtopstanden zijn verwijderd. Hierdoor en door het intensive agrarische gebruik is veel aan biodiversiteit verloren gegaan.

Anderzijds is het gebied gevoelig voor een ingreep met een zonnepark vanwege de landelijkheid. De hekwerken en de opstellingen met de panelen geven het landschap een ander karakter. Op of nabij deze locatie is geen ander gebruik waar vanzelfsprekend ruimtelijk en vanuit beleving een aansluiting bij is. Het huidige landschap is open van karakter, er is geen landschappelijk raamwerk wat in de basis kan zorgen voor een vanzelfsprekende inbedding. Zeker in de eerste periode waarbij nieuwe aanplant nog jong is zal een zonnepark goed zichtbaar zijn.

Een transformatie van de locatie zou op zichzelf wel positief kunnen bijdragen wanneer een combinatie wordt gelegd met ook andere nieuwe invullingen zoals de versterking van de oorspronkelijke kleinschaligheid van het landschap. Door de aanplant van singels, struwelen, fruitgaarden, etc. kan het landschap op de langere termijn aan kwaliteit winnen. Wanneer wordt gekozen voor soorten met bloeiwijze en vruchten, passend bij de grondsoort, levert dat een meerwaarde op voor de biodiversiteit. Daarbij kan specifiek worden ingezet op de versterking van het ecologisch netwerk met lijnverbindingen en 'stepping stones', verschillen tussen nat en droog, open (wetering zuidwest) en besloten landschap (coulissen noordwest). Door opschaling van de landbouw is deze diversiteit van biotopen en gradiënten verloren gegaan.

Op de grotere schaal versterkt het de verbinding van de beslotenheid van het landgoed het Reelaer in het noordoosten via de coulissen naar het open landschap van de laagte in het zuidwesten.

Wanneer een zonnepark hier tot ontwikkeling komt moet het park het landschap niet domineren. Het moet zich voegen in het landschappelijk raamwerk ruimtelijk en ook een duidelijke verbinding aangaan met het bedrijf dat zich verbreedt. Dit vraagt een integraal ontwerp waarin niet de opbrengst van de panelen leidend is, maar de kwaliteitswinst voor het landschap en de bedrijvigheid. Het raamwerk moet zo sterk worden ontworpen dat het wanneer de panelen worden verwijderd op zichzelf van grote waarde is en geheel eigen aan het gebied. Het historische landschap, maar ook de vraag voor biodiversiteit, de opgave van klimaatadaptatie en kringloop denken (inclusieve agrarische bedrijvigheid) leveren aanknopingspunten voor een inbedding van deze ontwikkeling, ontworpen in balans met de omgeving.

Afbeelding: locatie erf in huidige luchtfoto en uitsnede rond 1900 (bron: topotijdreis).

Locatie 2: Hondemotsweg zandweg nabij landgoed

Deze twee locaties aan de Hondemotsweg zijn landschappelijk beide van waarde. Met name de locatie aan de zandweg in aansluiting op het landgoed wordt veel gebruikt voor 'ommetjes' en is onderdeel van een groter routenetwerk. De belevingswaarde van locatie 2 is landschappelijk gezien groot. De locatie is ruimtelijk gezien een uitloper van het bosrijke landgoed, in verbinding naar het (oorspronkelijk) kleinschaliger coulisselandschap en vervolgens naar het open beekdal. Een zonneveld zou afbreuk doen aan de huidige landschappelijke kwaliteit en ook aan de potentie van de plek.

Locatie 3: Hondemotsweg noordwest Locatie 3 is in iets mindere mate gevoelig. Het landschap is opgeschaald, aanplant langs de percelen is verdwenen. Met name het perceel wat extensief is ingericht met een grazige weide in combinatie met landschappelijke aanplant is van waarde. Voor deze locatie zou in een integraal ontwerp, een combinatie van herstel landschappelijke aanplant, ontwikkeling natuurwaarden, eventueel extensief routenetwerk in combinatie met kleinschalige opwek verkend kunnen worden. Het bestaande extensief beweidde perceel moet hierin een goede landschappelijke inkadering krijgen. Ook de overgang naar het landgoed aan de noordwestzijde vraagt voldoende groene buffering. Een verkenning voor transformatie staat ook in relatie tot de ontwikkelingen die mogelijk gaan spelen in de omgeving van locatie 4.

Locatie 4: Hondemotsweg zuidoost

De locatie aan de oostzijde van de Hondemotsweg leent zich landschappelijk gezien het beste voor een transformatie. Deze locatie sluit aan bij de bedrijvigheid aan de westzijde van het dorp (tuinbedrijf, waterwinning, leisure, N-weg met benzinstation, spoor, etc.). Het landschap is door landbouwkundig gebruik minder kleinschalig geworden en kan hier ruimtelijk en voor biodiversiteit aan kwaliteit winnen door een aanheiling van de restanten van singels met nieuwe inheemse aanplant en een extensivering van de weideranden. Dit in aansluiting op het NNN-netwerk. Deze aanheiling past ook bij het beheergebied van de droge dooradering. Een voorwaarde hierbij is de bestaande woonbebouwing op te nemen in dit landschappelijke kader zodat de erven niet direct grenzen aan de zonnevelden. Er moet voldoende ruimte voor landschappelijke invulling ontworpen worden tussen de zonnevelden. En waardevolle aanvulling is een routing voor wandelaars als uitloop van het dorp, in verbinding met het landgoed. Mogelijk kan in aansluiting op de velden ruimte worden gecreëerd voor enkele struinpaden. Eventueel ten zuiden van het spoortalud (nagaan of dit vanuit veiligheid wenselijk is). Zo kan een integraal ontwerp een bijdrage leveren aan deze dorpsrand, die door de tijd heen aan kwaliteit heeft ingeboet.

Landschap is continu in verandering, de transitie van energie zal daaraan bijdragen. Wij zijn ervan overtuigd dat een integrale aanpak voor de locatie op zichzelf en in relatie tot de aanliggende gronden, op de langere termijn aan kwaliteit kan opleveren. De zoektocht en het ontwerp in een koppeling van kansen is een uitdagende opgave om samen voor te gaan.

Met vriendelijke groet,

Ervenconsulent

Bijlage 1: foto's locaties

Locatie 1: zicht op erf en percelen Stobbenbroekerweg vanaf de noordzijde.

Locatie 1: zicht op erf en percelen Stobbenbroekerweg vanaf de westzijde. Beuken langs de weg.

Locatie 2: zicht op de percelen Hondemotsweg, gedeelte zandweg, ten zuiden van het landgoed.

Locatie 2: zicht op de percelen Hondemotsweg, gedeelte zandweg, ten zuiden van het landgoed.

Locatie 3 en 4: zicht op de percelen Hondemotsweg vanaf noordwest naar zuidoost richting Raalte, met aan de zuidoostzijde zicht op de N-weg en bedrijvigheid. De eiken zijn restanten van singels.

Bijlage 2: zoekgebieden in kaartuitsnede 1900 en 1960 (bron: topotijdreis)

1900: weteringslandschap noordwestzijde en zandrug aan de oostzijde, kleinschalig van karakter.

1960: landbouwgebieden opgeschaald, landschappelijk raamwerk deels verdwenen

Bentham Gratama
advocaten

BIJLAGE 3

Gemeente Raalte
t.a.v. [REDACTED]
Postbus 140
8100 AC Raalte

Zwolle, 15 mei 2024

Ons kenmerk: 033.24
Betreft: ruimtelijk advies zonnepark Energielandgoed Raalte

Geachte [REDACTED]

In het kader van de aanvraag zonnepark Energielandgoed Raalte aan de Hondemotsweg, Stobbenbroekerweg aan de noordwestzijde van de kern Raalte heeft u gevraagd om een onafhankelijk ruimtelijk advies voor het nu voorliggende plan.

ADVIES De huidige aanvraag van een groot zonnepark van bijna 20 ha, op drie verspreide locaties van ongeveer 6 ha, kan niet los worden gezien van de grotere landschappelijke schaal, de beleving van het landschap in een ruimere zone.

Landschap is inherent aan verandering, al eeuwen lang. Dat laat ook dit gebied vanuit de historische gelaagdheid zien. De Velner en Het Reelaer zijn als landgoederen onlosmakelijk verbonden met 't Nijenhuis en Het Rozendael. Op zichzelf en in relatie zijn zij historisch en landschappelijk van hoge waarde. Zij geven een duidelijk kleuring aan de landschappelijke ontwikkeling van dit gebied. Nieuwe ontwikkelingen zijn inherent aan landschappen, maar moeten zorgvuldig worden ontworpen vanuit de 'eigenheid' en 'continuïteit' die de landschappen kenmerkt. De parken moeten zich voegen in de gelaagdheid en niet bepalend zijn. Zonneparken kunnen op de langere termijn positief bijdragen aan een duurzaam landschappelijk en ecologisch raamwerk, verbindingen voor natuur in een groen-blauwe dooradering.

Concluderend zijn wij negatief over het voorliggende plan. Het zonnepark, bestaande uit drie verschillende locaties, waarvan twee in hoge mate cultuurhistorisch landschappelijk gevoelig, gaat op de voorgestelde wijze het draagvlak van het landschap te boven. Het plan zet in op versterking van de biodiversiteit, maar het aan te leggen landschappelijk raamwerk (droog en nat) voelt niet geheel in verhouding met de schaal van de parken en is ook niet overal passend bij de kenmerken van het specifieke deelgebied. De beleving, de sfeer van het landschap, zal door drie zonneparken relatief dicht bij elkaar negatief worden beïnvloed.

Aan de Stadsmuur 79-83
Postbus 531, 8000 AM Zwolle
038 – 421 3257
[REDACTED]@hetoversticht.nl
www.hetoversticht.nl

KvK 40059486
BTW NL0026.45.440.B01
IBAN [REDACTED]

Locatie 1 is ruimtelijk gekoppeld aan een relatief jong agrarisch bedrijf, wat op zich passend kan zijn, maar tast op voorgestelde wijze de aanleg van landgoed De Velner als ook de openheid van het weteringenlandschap aan. Met name in het middendeel van deze zone worden de waarden aangetast. Nabij het erf en in overgang naar de oorspronkelijke meer besloten landschap is dit minder het geval. De aantasting ligt in het verdwijnen van de openheid en de verknoping van de bossage met de markante laan van De Velner. Op deze locatie is niet voldoende ontworpen op het hoogteverschil, de zichtlijnen en het oorspronkelijke landschap in de gradiënt van laag en hoog. Wij adviseren een verdere ruimtelijke verkenning vanuit de eigenheid van de plek met een stevige inzet van landschappelijke structuren in de randen en in aansluiting op het park. Hiermee zeggen wij geen 'ja' op deze locatie op voorhand. Maar geven aan dat er wel mogelijkheden tot een verkenning zijn naar een manier waarop het park zich in een bepaalde schaal kan voegen.

Locatie 2, een jongere ontginning die door de landbouw is opgeschaald, is landschappelijk minder gevoelig. Mede ook vanwege de ligging nabij het spoor, de weg, het kruispunt en de zuivering. Een park kan hier mogelijk bijdragen aan de ontwikkeling van een duurzaam landschappelijk 'raamwerk', mits van voldoende maat. In de huidige opzet lijkt de aanvullende aanplant niet in balans met het park. De vraag is ook in hoeverre er toch zicht blijft op de panelen. Bij deze locatie moet extra zorg worden besteedt aan de inpassing vanuit erven nabij.

Locatie 3 tast de waarden van het kleinschalige landschap, de landgoedaanleg en specifiek de markante lanen van Het Reelaer aan. Een park op deze locatie is landschappelijk gezien niet wenselijk.

Wij lichten ons advies toe per locatie. In de bijlage is ter aanvulling een uitsnede uit het advies van 2021 opgenomen.

Waarden landschap en advies zonnepark

Locatie 1 ligt in aansluiting op een agrarisch erf in het weteringenlandschap. Langs de weides was mogelijk oorspronkelijk een aanplant van knobomen (wilg en/of els). Van waarde is de openheid met als bijzonderheid de 'ingestoken' aanleg van De Velner. Deze gronden waren ook lange tijd in eigendom bij De Velner. Het lager en open gelegen weiland vormt een contrast met de besloten en hoger gelegen zandrug met boerenerven en het landgoed (het hoogteverschil is op plekken markant). De laan de Pruimers Allée en enkele bossages geven verbinding met de zandrug waarop het landgoed Het Reelaer ligt. De Stobbenbroekerweg, aangeplant met laanbomen, ligt op de overgang van het open weteringlandschap naar het voormalige meer besloten kampen en landgoederenlandschap aan de noordoostzijde van de weg.

Het zonnepark zoals voorgesteld op deze locatie heeft negatieve impact op het open landschap en de historische waarden met in het bijzonder de aanleg (zichtas) van De Velner. Met name het deel van het zonnepark dat een ruimtelijke verbinding aangaat met deze laan. Een inpassing met een landschappelijke aanplant is enerzijds begrijpelijk, maar in de vorm van een houtsingel gaat de markante laan een verbinding aan met deze nieuwe aanplant. De markante structuur is daardoor niet meer herkenbaar als op zichzelf staand. Dit doet afbreuk aan de historisch landschappelijke waarde. Ook zal door deze nieuwe hoge aanplant het open zicht verloren gaan gezien vanaf de Allée en vanaf de zandrug. De wal die wordt aangelegd is als structuur in het landschap niet passend. Het zonneveld wordt erdoor benadrukt als zelfstandige eenheid.

Op meer erven vinden deze transitie naar zon 'van onderop', plaats. Als verdienmodel, vaak coöperatief. In die zin kan het passend zijn bij dit relatief jonge erf. Het ontwerp van het park moet gericht zijn op een schaal passend bij het erf en op de aanleg van een duurzaam 'raamwerk' (nat en/of droog) wat verbindt met het omliggende landschap. Een verdere verkenning van ruimtelijke inpassing met in achtneming van eerder genoemde kanttekeningen zou hier mogelijk zijn. Hiermee zeggen wij geen 'ja' op deze locatie op voorhand. Deze verkenning zou gericht moeten zijn op de schaal van het park, het behoud van de openheid en de doorzichten, loskoppeling van de laan van De Velner in het lage deel. Versterking van de kleinschaligheid in het hoger gelegen oostelijke deel.

Andere typen aanplant als hakhout of griend structuren, knotbomen, mogelijk riet langs water in combinatie met waterberging, zijn daarin passend in de lage delen. Door gefaseerd beheer kan inpassing en behoud van openheid en zichten samengaan. Aan de zuidoostzijde kan op basis van eerdere tijdlagen ontworpen worden aan bosstructuren (evt. ook in een hakhoutbeheer), aanvullend met enkele struwelen of hagen om de schaal van het landschap te verkleinen. Voor de biodiversiteit in combinatie met extensieve zones, kruiden- en bloemrijke graslanden, en meer specifieke biotopen die hier wenselijk zijn. Ook een stevige erfaanplant aan de zijden zorgt voor een betere inpassing van het park.

Uitsnede topografische kaart uit 1900 met zichtbaar de landschappelijke structuren en uitsnede uit het plan locatie (Bron: landschappelijk inpassingsplan).

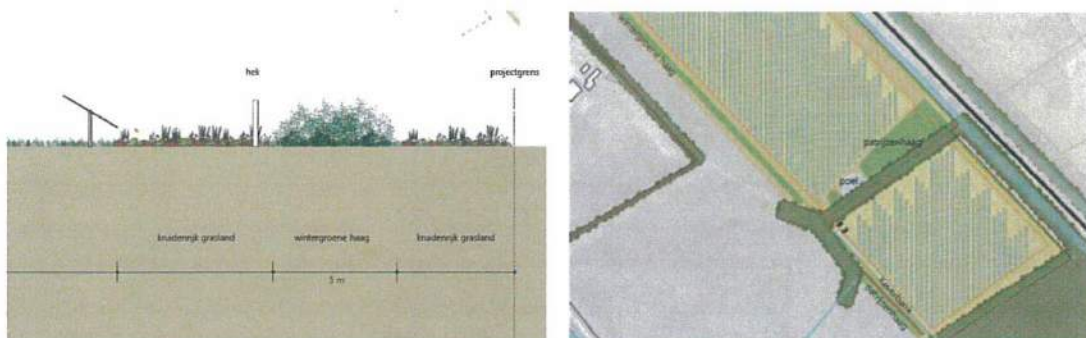
Locatie 1, een contrastrijk landschap van laag-open en hoger-besloten met een landgoedaanleg en erven (Foto's Het Oversticht, april 2024).

Locatie 2 ligt in een landschap waarin door opschaling van de landbouw de kenmerken van kleinschaligheid zijn verdwenen. De reuring van de drukke N-weg en het spoor is hier ervaarbaar. De insteek vanuit het landschapsbeleid is de versterking van het landschappelijk 'raamwerk'. Het zonnepark kan mogelijk positief bijdragen aan de verkleining van de schaal van het landschap en daarmee tevens het park en de infra van weg en spoor inpassen. Dit vraagt wel om stevige landschappelijke lijnelementen die tevens jaarrond het zicht vanaf de buurerven en vanaf de weg wegnemen op de constructies.

De voorgestelde inpassing aan de zuidwestzijde bestaat uit een strook van 5 meter met een struweel van ongeveer 1,5 tot 1,8 meter hoog. De panelen zijn in de hoogste stand 2,23 meter en het hekwerk is 1,80 meter. De vraag is in hoeverre er toch zicht op het park ontstaat in met name het winterseizoen, en ook jaarrond. Om de lange lijn te doorbreken en het zicht op het park te verminderen zou het struweel aanvullende ingeplant kunnen worden met enkele inheemse boomvormers (2^e orde). Een afwisseling in hoogte van aanplant sluit beter aan bij de singels in de omgeving waarin struiken en bomen van een 1^e orde staan. Het is een passende keuze in het struweel groenblijvende soorten op te nemen. Wilde liguster en hulst zijn daarvoor geschikt.

Ook aan de noordzijde zou een aanplant met struweel en enkele boomvormers kunnen bijdragen. Vanuit het spoor zal het zonnepark dan ook minder zichtbaar zijn.

Aanvullende aanplant van (knot)bomen, struweel, singels, haaks op de weg zal bijdragen aan de verkleining van de schaal van de akkers en weiden en zal daarmee ook positief bijdragen aan de inpassing van het zonnepark als geheel (wij zijn niet op de hoogte van het eigendommen van de aanliggende percelen).

Uitsnede uit het plan (Bron: landschappelijk inpassingsplan).

Locatie 2, een opgeschaald voormalig meer besloten kampenlandschap. In het midden van deze zone een markant Sallands boerenerf omgeven door inheemse singels (foto's Het Oversticht, april 2024).

Locatie 3 ligt in de nabijheid van het NNN en het landgoed Het Reelaer. Deze locatie is landschappelijk erg gevoelig. De lanen, deels waardevolle zandwegen, en de landgoedbossen geven het landschap op deze locatie een hoge kwaliteit. In het landschapsontwikkelingsplan worden de lanen als 'belangrijke dragers' benoemd. Het spoor ligt nabij, maar de landschappelijke besloten inbedding met veel markante bomen zorgen voor een 'verstilling' van deze plek. Veel bewoners en recreanten passeren deze plek. De intrinsieke waarde en de belevingswaarde is hoog en er kan dan ook worden geconcludeerd dat de aanleg van een zonnepark met nieuwe toegangsweg en hekwerken ondanks een inzet op de versterking van natuurwaarden, de verbinding van Het Reelaer en De Velner negatieve invloed heeft op de benoemde kwaliteiten en waarden.

Locatie 3, een waardevol landschap met landgoedkarakter (foto's Het Oversticht, april 2024).

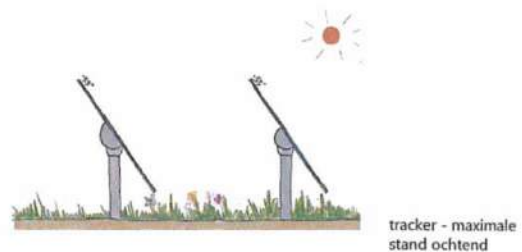
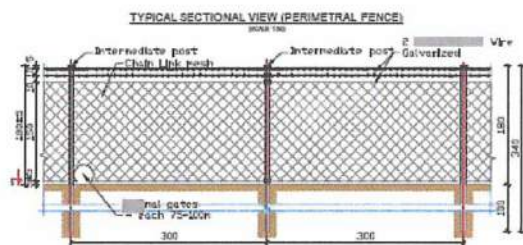
Advies hekwerken, aarden wal, stations en panelen algemeen

Het systeem van de *trackers* levert door efficiëntie in grondgebruik voor percelen meer kansen voor de ontwikkeling van biodiversiteit dan een traditioneel systeem. Dit is op zichzelf positief. De panelen zijn maximaal in hoogte 2,23 meter (ochtend en namiddag). Deze hoogte is meer dan bij een traditionele opstelling en zal bepalend zijn in het landschap. Een deel van de dag zullen ook de achterzijden van de panelen in het oog vallen. Dit vraagt om een robuust 'raamwerk' van groen, jaarrond, op een juiste (te beheren) hoogte.

De *hekwerken* zijn van gegalvaniseerd harmonicagaas met twee rijen prikkeldraad aan de bovenzijde, in een hoogte van 1,80 meter. Een dergelijke uitstraling en hoogte is niet wenselijk in het agrarisch en landgoederenlandschap. Een hoog schapengaas met houten palen en een draadbeveiliging is neutraler en beter passend.

Om de erflocatie 1 wordt een *wal* aangelegd. Aarden wallen zijn niet passend in een agrarisch landschap. Zij benadrukken eerder de vorm van een veld en daarmee de aanwezigheid ervan. Wij adviseren op een meer landschappelijke wijze het zicht te onttrekken aan het park.

Bij de erflocatie worden de 'stations' op een opvallende plek gesitueerd. Wij adviseren deze objecten te situeren 'in het zonneveld', of nabij het erf zodat zij niet nadrukkelijk zichtbaar zijn. Uitvoering in een neutrale tint. De *toegangswegen* moeten in de landschappelijke structuur worden opgenomen. Maak gebruik van bestaande infrastructuur en houdt de lijnen kort. Bij de erflocatie 1 kan het erf zelf benut worden als ontsluiting. Toegangspaden niet verharden maar halfverhard of met een karrespoor.

Hekwerk, trackersysteem en achterzijde panelen (Bron: landschappelijk inpassingsplan).

Op de foto rechtsonder een beeld van een aarden wal bij een bestaand park in Raalte (Foto Het Oversticht, april 2024).

Wij hopen dat ons advies u kan ondersteunen bij het verdere proces van plantoetsing,

Met vriendelijke groet,

ervenconsulent

Bijlage

In het advies van 2021 hebben wij de locaties los beoordeeld. Wij hebben de gevoeligheden van de drie locaties als volgt beschreven:

- De *erflocatie 1* aan de Stobbenbroekerweg is landschappelijk gevoelig vanwege de solitaire ligging in het agrarische gebied. Zon op agrarische grond is alleen wenselijk wanneer er een integrale meerwaarde ontstaat voor het landschap.
- De *locatie 2* aan het spoor is landschappelijk het minst gevoelig. Voor deze locatie zou een verkenning kunnen worden gedaan waarbij integraal wordt ontworpen aan nieuwe functies waaronder zon op een kleine schaal. Daarbij laten wij niet onbenoemd dat het park op deze locatie het zicht vanuit bewoners zal beïnvloeden.
- De *locatie 3* ten zuiden van Het Reelaer is vanuit de waarden niet geschikt voor een zonnenveld (relatie landgoed, recreatieve routenetwerk, NNN). Aan de noordwestzijde moet voldoende groene buffering zijn voor een landschappelijke overgang naar het landgoed.

In algemene zin hebben wij destijds geformuleerd dat de schaal van een zonnepark acceptabel is wanneer deze ruimtelijk gezien in balans wordt gebracht met de bestaande of aan te passen omgeving. Energie moet 'onderdeel zijn van' en niet bepalend zijn in een landschap. Daarbij is het steeds de vraag of elke locatie zich leent voor een invulling met zon. Dit is afhankelijk van de locatie op zichzelf met een mogelijkheid van meervoudig ruimtegebruik, de locatie in relatie tot de directe omgeving met hierin het koppelen van kansen of een aansluiting bij andere activiteiten.

Bentham Gratama
advocaten

BIJLAGE 4

Provincie Overijssel, Voorbereidingsbesluit Zonneparken

Bekendmaking

Gedeputeerde Staten van Overijssel maken op grond van artikel 4.1, lid 5 jo artikel 3.7, lid 7 van de Wet ruimtelijke ordening bekend, dat Provinciale Staten op 11 oktober 2023 hebben besloten te verklaren dat een wijziging van de Omgevingsverordening Overijssel wordt voorbereid voor het gehele grondgebied van de provincie Overijssel, gericht op aanpassing van de instructieregel Kwaliteitsimpuls Zonnenvelden.

Door dit besluit ontstaat er voor burgemeester en wethouders van de Overijsselse gemeenten een verplichting om de beslissing op een aanvraag om een omgevingsvergunning, die betrekking heeft op de aanleg of uitbreiding van een grondgebonden installatie voor het opwekken van zonne-energie (hierna: zonnepark) in de Groene Omgeving, aan te houden. Met dit voorbereidingsbesluit beogen Provinciale Staten te voorkomen dat gemeenten, vooruitlopend op een daarop gerichte aanpassing van de Omgevingsverordening, voor dit doel omgevingsvergunningen blijven afgeven.

Provinciale Staten hebben hiertoe besloten, omdat zij tot de conclusie zijn gekomen dat:

- de aanleg van nieuwe, cq de uitbreiding van zonneparken in de Groene Omgeving voor de verduurzaming van de energievoorziening in Overijssel niet langer nodig is en
- de uitbreiding van het areaal aan zonneparken in de Groene Omgeving vanuit een oogpunt van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik ongewenst is.

In het besluit is een uitzonderingsregeling opgenomen voor de situatie waarin de aanvraag om een omgevingsvergunning in overeenstemming is met het door ons gepubliceerde voorgenomen ruimtelijk beleid voor grondgebonden zonne-installaties.

De datum van inwerkingtreding van het voorbereidingsbesluit is 12 oktober 2023.

Tegen dit besluit staat geen bezwaar of beroep open.

U kunt het voorbereidingsbesluit raadplegen via:

- www.overijssel.nl en
- <https://www.ruimtelijkeplannen.nl/view?planidn=NL.IMRO.9923.vbb2023001-va01>

Het plan-IDN van dit voorbereidingsbesluit is NL.IMRO.9923.vbb2023001-va01.

Zwolle, 11 oktober 2023

Gedeputeerde Staten van Overijssel

Bentham Gratama
advocaten

BIJLAGE 5

Voorgenomen ruimtelijk beleid zonne-energie

Op 6 september 2023 hebben Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel besloten tot een wijziging van het ruimtelijk beleid voor zonne-energie. Dit beleid heeft de status van voorgenomen beleid en treedt in werking op 12 oktober 2023.

Het voorgenomen beleid werken we uit in de Handreiking zonnevelden en de nieuwe Omgevingsvisie.

Dit document beschrijft het voorgenomen ruimtelijk beleid voor zonne-energie met de volgende inhoud:

- de aanleiding voor deze beleidswijziging;
- het beoogde effect;
- de provinciale verantwoordelijkheid bij de realisatie van het zonne-beleid;
- de hoofdlijnen van het voorgenomen beleid;
- de implementatie van het beleid;
- participatie
- het vervolgproces.

Aanleiding

Om het onderscheid tussen de bebouwde stads- en dorpsomgeving en de onbebouwde groene omgeving scherp te houden, hanteert de provincie sinds jaar en dag de principes van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen stedelijke functies, zoals woningen, bedrijfsterreinen en voorzieningen die in principe een plek moeten krijgen binnen of aansluitend aan het bestaand bebouwd gebied van steden en dorpen, en functies die aan het buitengebied gebonden zijn, zoals agrarische bedrijven, natuurgebieden en verblijfsrecreatie.

In Overijssel werd de opwekking van elektriciteit door middel van zonnepanelen, vanaf het moment dat deze beschikbaar kwamen voor commerciële toepassingen, als een stedelijke functie gezien.

Om de energietransitie te versnellen besloot de provincie Overijssel in 2017 om tijdelijk ruimte te bieden in de Groene Omgeving voor de plaatsing van zonnepanelen in een veldopstelling. Door een wijziging van de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening werd het mogelijk zonneparken voor de duur van maximaal 25 jaar in de Groene Omgeving toe te staan, als de realisatie van het betreffende initiatief gepaard ging met een extra impuls in de ruimtelijke kwaliteit.

In 2020 is het provinciale ruimtelijk beleid voor zonne-energie aangescherpt en is de voorkeursvolgorde (zonneladder) opgenomen in de handreiking zonnevelden.

Ook de netbeheerders zijn steeds kritischer over de totstandkoming van grote zonneparken, veelal op grote afstand van steden en bedrijfslocaties. Dat houdt verband met het feit dat het elektriciteitsnet op die plekken vaak niet is toegesneden en zonneparken op een inefficiënte manier gebruik maken van de capaciteit van het elektriciteitsnet. Zij roepen op om duurzame elektriciteit zoveel mogelijk op te wekken op locaties, waar veel vraag naar elektriciteit is, meer daken te gebruiken voor het leggen van zonnepanelen en meer in te zetten op de productie van windenergie.

De directe aanleiding voor de herijking van het zonnebeleid is driedelig, te weten:

- In het coalitieakkoord 'Schouder aan schouder' voor de collegeperiode 2023-2027 staat dat de zonneladder wordt geactualiseerd, dat op de toepassing ervan strikter zal worden gestuurd en dat de provincie geen grote zonneparken op landbouwgrond meer wil.
- De Minister voor Klimaat en Energie stuurde op 6 juli een brief naar de Tweede Kamer. Daarin staat dat het kabinet in de toekomst landbouw- en natuurgronden bij de aanleg van zonnevelden waar mogelijk wenst te ontzien. Daarmee beoogt het Rijk bij te dragen aan een efficiënt ruimtegebruik en behoud van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.
- Ter uitvoering van het Klimaatakkoord werken provincie en gemeenten in de regionale energiestrategie (RES) Twente en West-Overijssel aan de productie van 3,3 TWh hernieuwbare elektriciteit door zon en wind op land in 2030. Beide regio's gaan daarbij uit dat die energie voor 40 % met zonnepanelen wordt opgewekt en voor het overige met windturbines. Dat betekent 1,3 TWh opwek met zonnepanelen en 2,0 TWh met windturbines.

De opwek met elektriciteit met zon bestaat uit enerzijds 'zon op dak' en anderzijds 'zon op veld'.

De huidige stand van zaken is als volgt:

Biedingen RES (GWh)	Zon op Veld	Zon op dak	Wind	Totaal
Overijssel	386	944	1996	3326

Dit betreft daadwerkelijk gerealiseerde projecten en projecten die in de pijplijn zitten en naar alle waarschijnlijkheid gerealiseerd zullen worden. Daarmee zal het doel van 1,3 TWh hernieuwbare opwek met zon kunnen worden bereikt. Het is dan ook niet nodig en ongewenst dat er nieuwe plannen komen voor zonneparken op landbouw- of natuurgronden.

Tegen deze achtergrond is het niet nodig en ongewenst dat er nog meer zonneparken op landbouw- of natuurgronden verrijzen.

Beoogd effect

Efficiënt gebruik van de schaarse ruimte en landbouwgrond en natuur waar mogelijk te ontzien bij de aanleg van zonnevelden.

Provinciale verantwoordelijkheid

Binnen de RES-regio's werken de decentrale overheden met hun maatschappelijke partners op basis van gelijkwaardigheid -maar ook met respect voor elkaars taken, rollen en verantwoordelijkheden- samen. Bij de productie van zonne-energie betekent dit dat:

- gemeenten bevoegd zijn omgevingsvergunningen af te geven voor de aanleg van zonnevelden en
- de provincie bevoegd is daarvoor ruimtelijke kaders vast te stellen.

Het huidige provinciale beleid voor het opwekken van zonne-energie vindt zijn basis in de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening en is verder uitgewerkt in de Handreiking zonnevelden.

Hoofdlijn van het voorgenomen beleid

Het huidige provinciale beleid voor zonne-energie bevat een voorkeursvolgorde (zonneladder) voor het plaatsen van zonnepanelen. De zonneladder telt drie treden:

Trede 1: Stimuleren van:

- de productie van zonne-energie op daken in bebouwd gebied: woningen, bedrijven, agrarische gebouwen, etc.
- gebruik van te bebouwen gebieden of bruikbare reestruimte: ongebruikte gronden, bedrijventerreinen, boven parkeerterreinen en geluidswallen;
- kleine, goed ingepaste velden op agrarische erven (tot ca. 2 ha) en kleine, goed ingepaste zonnevelden van lokale initiatieven in stads- en dorpsranden (tot ca. 2 ha).

Trede 2: Combineren met:

- Gebiedsopgaven in stads- en dorpsranden en in de groene omgeving zoals klimaatmaatregelen (waterberging en tegengaan bodemdaling), extensivering van landbouw, herstel landschap en biodiversiteit, etc. Door verschillende opgaven onder, tussen en rond de panelen te realiseren wordt de ruimte multifunctioneel gebruikt.
- Gebiedsontwikkeling in de groene omgeving, waarbij zonnevelden aansluiten op andere gebiedsontwikkelingen of een energielandschap vormen.

Trede 3: Limiteren van:

- Monofunctionele zonnevelden op agrarische grond of op water, primair gericht op produceren van duurzame energie.

Binnen het nieuwe beleid is de realisatie van zonneprojecten met toepassing van de tweede en derde trede van de zonneladder niet meer toegestaan. Van deze regel zonderen we uit:

- a) Initiatieven langs hoofdinfrastructuur.
- b) Boven bestaande verhardingen (parkeerterreinen).
- c) Op water, zoals inmiddels is gerealiseerd op de Bomhofspas en de Sekdoornseplas in Zwolle.
- d) Kleinschalige installaties voor eigen gebruik.

Aan het besluit om juist voor deze categorieën van gevallen een uitzondering te maken binnen het beleid, liggen de volgende overwegingen ten grondslag:

- Voor de eerste drie categorieën van gevallen geldt dat ze voorzien in verschillende vormen van dubbel gebruik van grond en dus getuigen van efficiënt grondgebruik. In Twente wordt vanaf 2021 gewerkt aan het project Duurzaamheidsroute A35. Wij hebben op verzoek van de deelnemende gemeenten besloten de bevoegd gezag rol voor de benodigde procedures op ons te nemen. Mochten er rondom andere hoofdinfrastructuur soortgelijke initiatieven worden ontplooid, dan zullen ook die worden gefaciliteerd (bijvoorbeeld in snelwegbermen, langs spoorlijnen, op baggerdepots, sluizen en Defensierreinen);
- Op locaties waar elektriciteit wordt gebruikt, staat in de meeste gevallen een gebouw. En het dak is dan de meest voor de hand liggende plek om zonnepanelen te plaatsen. Er bestaan echter situaties waarin de eigenaar van een gebouw graag wenst te voorzien in zijn eigen energiebehoefte, maar legitieme redenen heeft om het dak daarvoor niet te gebruiken. Het dak ligt bijvoorbeeld gedurende een groot deel van de dag in de schaduw, het gebouw wordt onverzekerbaar, of zonnepanelen doen afbreuk aan de cultuurhistorische waarde van het gebouw. Voor die situaties is de laatste uitzonderingsgrond bedoeld.

Implementatie van het voorgenomen beleid per 12 oktober 2023

Projecten voor de aanleg van een zonneveld doorlopen normaal gesproken de volgende fasen:

Verkenningfase

De eigenaren worden gepolst (als zij niet zelf initiatiefnemer zijn), de gemeente wordt gevraagd om een principebesluit en bij de netbeheerder wordt geïnformeerd naar de mogelijkheden om het project aan te sluiten op het net.

Planvoorbereidingsfase

De initiatiefnemer treedt in overleg met de omgeving en probeert met de informatie die hij daarbij vergaart tot een uitvoerbaar project te komen. Ten behoeve van dit plan wordt er een ruimtelijke onderbouwing opgesteld.

Vergunningsfase

De initiatiefnemer vraagt de omgevingsvergunning aan.

Realisatiefase

De initiatiefnemer vraagt subsidie, verzoekt om een aansluiting op het elektriciteitsnet en gaat over tot de realisatie van het project.

Het voorgenomen beleid samen met het genomen voorbereidingsbesluit (PS23-000819) werkt voor vergunningsaanvragen voor zonneparken die zijn ingediend vanaf 12 oktober 2023.

Alle aanvragen voor projecten die voor 12 oktober 2023 zijn ingediend kunnen door gemeente verder in behandeling genomen worden en - indien ze aan alle vereisten voldoen - vergund worden.

Voor aanvragen voor vergunningen in trede 1 van de handreiking zonnevelden geldt het voorbereidingsbesluit niet. Deze aanvragen kunnen in behandeling worden genomen. Het voorbereidingsbesluit treft ook aanvragen die kunnen vallen onder de uitzonderingen van het voorgenomen beleid. De aanhoudingsplicht geldt niet voor initiatieven waarvoor wij vaststellen dat ze passen binnen de nieuwe instructieregels die in voorbereiding zijn.

Overgangsregeling

In het definitieve zonbeleid komt een overgangsregeling waarbij we rekening houden met de verschillende fasen waarin een project zich bevindt.

Participatie

Voor de nadere uitwerking van het voorgenomen beleid doorlopen wij, vanaf het moment dat het voorbereidingsbesluit in werking is getreden, een consultatieronde met gemeenten. Hiermee kunnen we de consequenties van het voorgenomen beleid in beeld krijgen ter voorbereiding van de besluitvorming in uw Staten over de aanpassing van de Omgevingsverordening.

Vervolgproces

Het nieuwe ruimtelijke beleid voor de productie van zonne-energie krijgt een plek in de nieuwe Omgevingsvisie, de nieuwe Omgevingsverordening en de Handreiking zonnevelden.